

Procedura „Niebieskie Karty”

24 maja 2022 r.

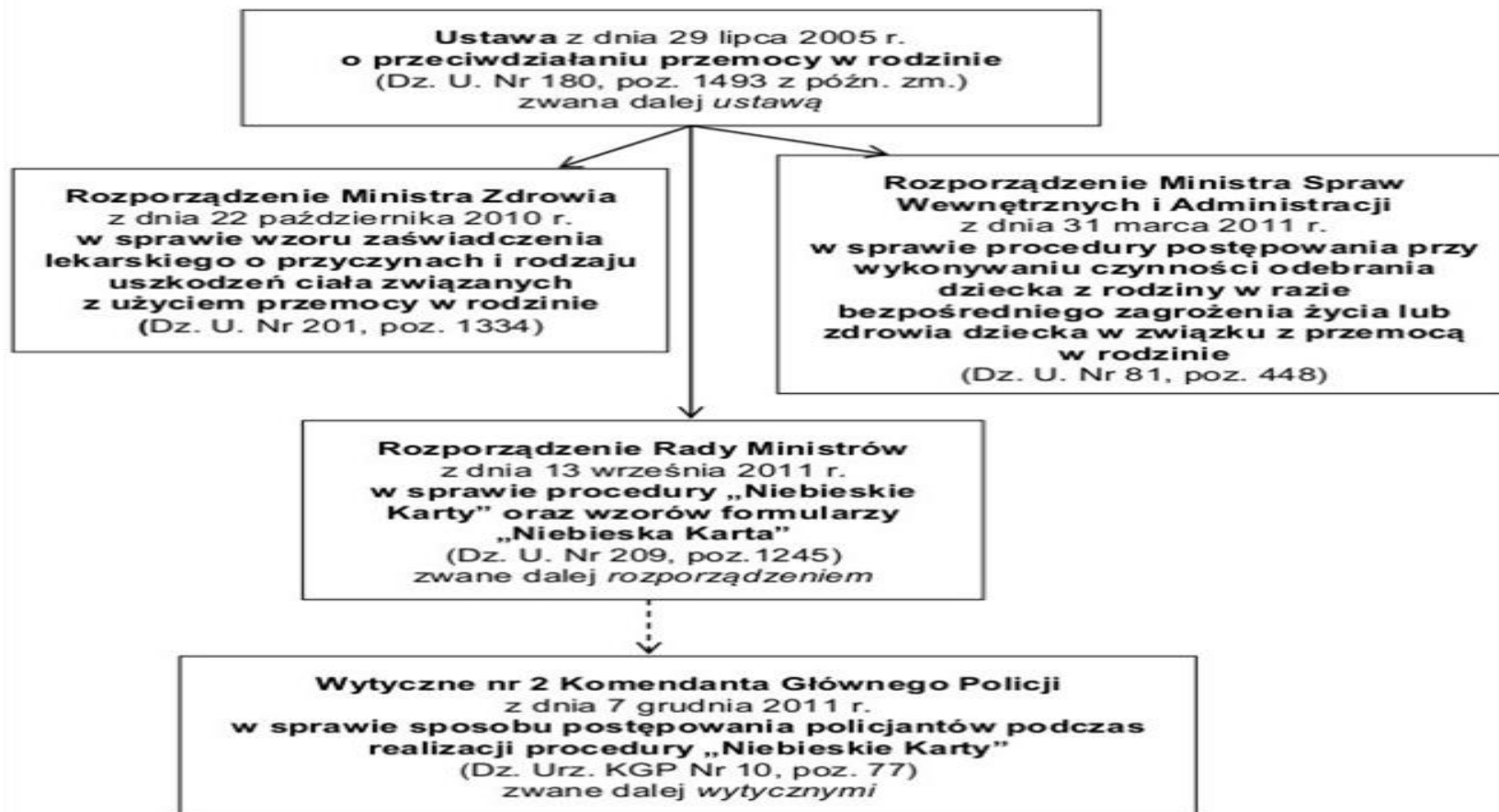
Organizator: Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Założenia procedury „Niebieskie Karty”

Co mówi ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie o procedurze „Niebieskie Karty”

Procedura „Niebieskie Karty” została wprowadzona w życie w 2010 roku na mocy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz. 1249).

Rozporządzenie Rady Ministrów, szczegółowo opisujące przebieg procedury oraz wzory formularzy „Niebieskie Karty”, pojawiło się dopiero jesienią 2011 roku, a realnie procedura zaczęła być stosowana w 2012 roku.

Art. 9d.

1. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.
2. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

3. Przedstawiciele podmiotów, o których mowa w ust. 2, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

4. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny.

5. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, procedurę „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy „Niebieska Karta” wypełnianych przez przedstawicieli podmiotów realizujących procedurę „Niebieskie Karty”, mając na uwadze skuteczność działań wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i dobro tych osób.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Zapisy te podkreślają, że celem realizacji procedury jest nie tylko dobro i bezpieczeństwo osób doznających przemocy w rodzinie, ale też skuteczna współpraca przedstawicieli różnych instytucji, które są zobowiązane do reagowania w przypadku wystąpienia przemocy domowej.

Takie rozwiązanie pozwala na to, aby raz ujawniony/zgłoszony fakt występowania przemocy w rodzinie uruchomił interdyscyplinarną pomoc. Osoba pokrzywdzona nie musi samodzielnie zgłaszać się do różnych instytucji celem uzyskania pomocy. To przedstawiciele instytucji zwrócą się do niej z ofertą pomocy. Wspólnie uzgodniony plan działania będzie zawierał także propozycje oddziaływań wobec osoby stosującej przemoc, bo od zmiany zachowania tej osoby zależy bezpieczeństwo i dobro osoby lub osób doznających przemocy.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Rozpoczęcie procedury „Niebieskie Karty”

Założenie niebieskiej karty to pierwszy etap procedury i ma charakter formalny a istotą jest podjęcie pewnych działań bez ocen i weryfikacji. Procedurę rozpoczyna ta służba/osoba, która pierwsza uzyskała informację o podejrzeniu zaistnienia przemocy w rodzinie. Może to być:

- funkcjonariusz policji,
- pracownik socjalny,
- pracownik oświaty,
- pracownik ochrony zdrowia,
- członek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

SCHEMAT PRZEBIEGU PROCEDURY NIEBIESKIE KARTY

Procedurę rozpoczyna się od wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A”, który zawiera dane „osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą” i „osoby, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc”, choć ustawodawca chciał podkreślić, że na tym etapie procedury nic nie jest przesądzone, a informacje podawane w formularzu będą weryfikowane podczas realizacji procedury.

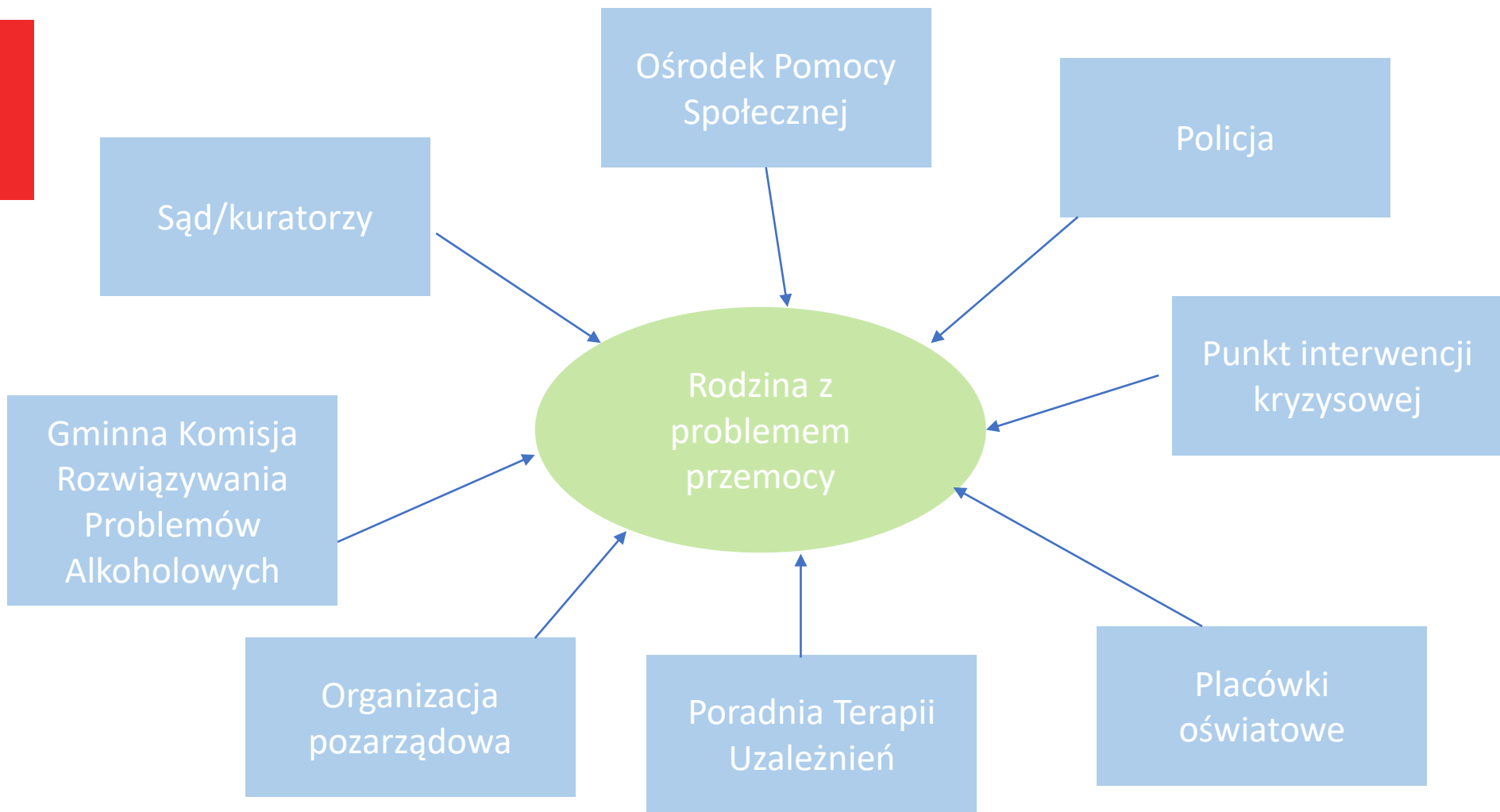
Oryginał **Karty A** zostanie w ciągu **7** dni przekazany do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy, w której mieszka osoba doznająca przemocy. Przewodniczący zespołu w ciągu **3** dni prześle informacje o fakcie wpłynięcia **Karty A** pozostałym członkom zespołu, powoła **grupę roboczą**, która zajmie się tą konkretną sprawą lub zobowiąże przedstawicieli innych instytucji do monitoringu sytuacji w tej rodzinie.

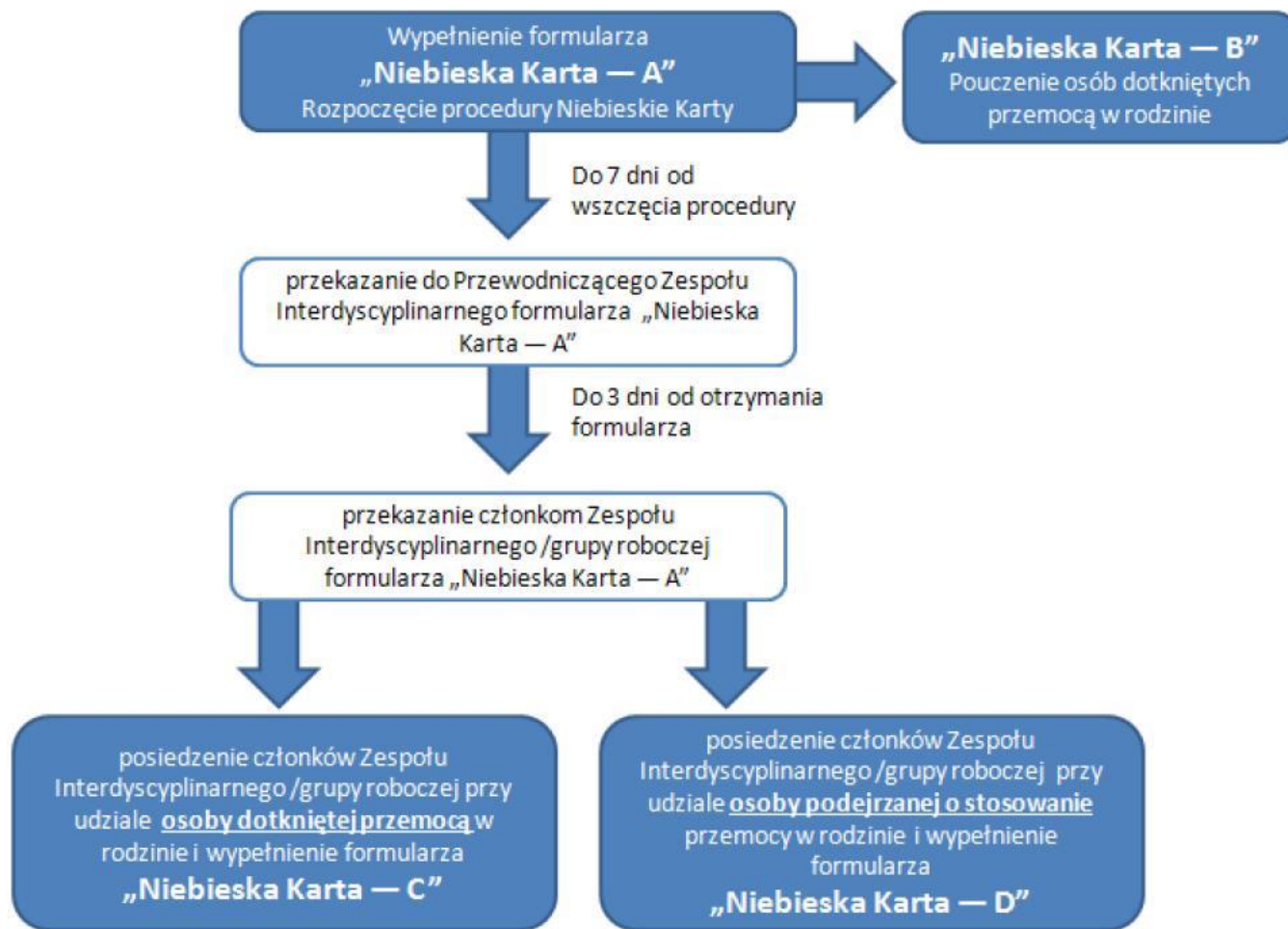

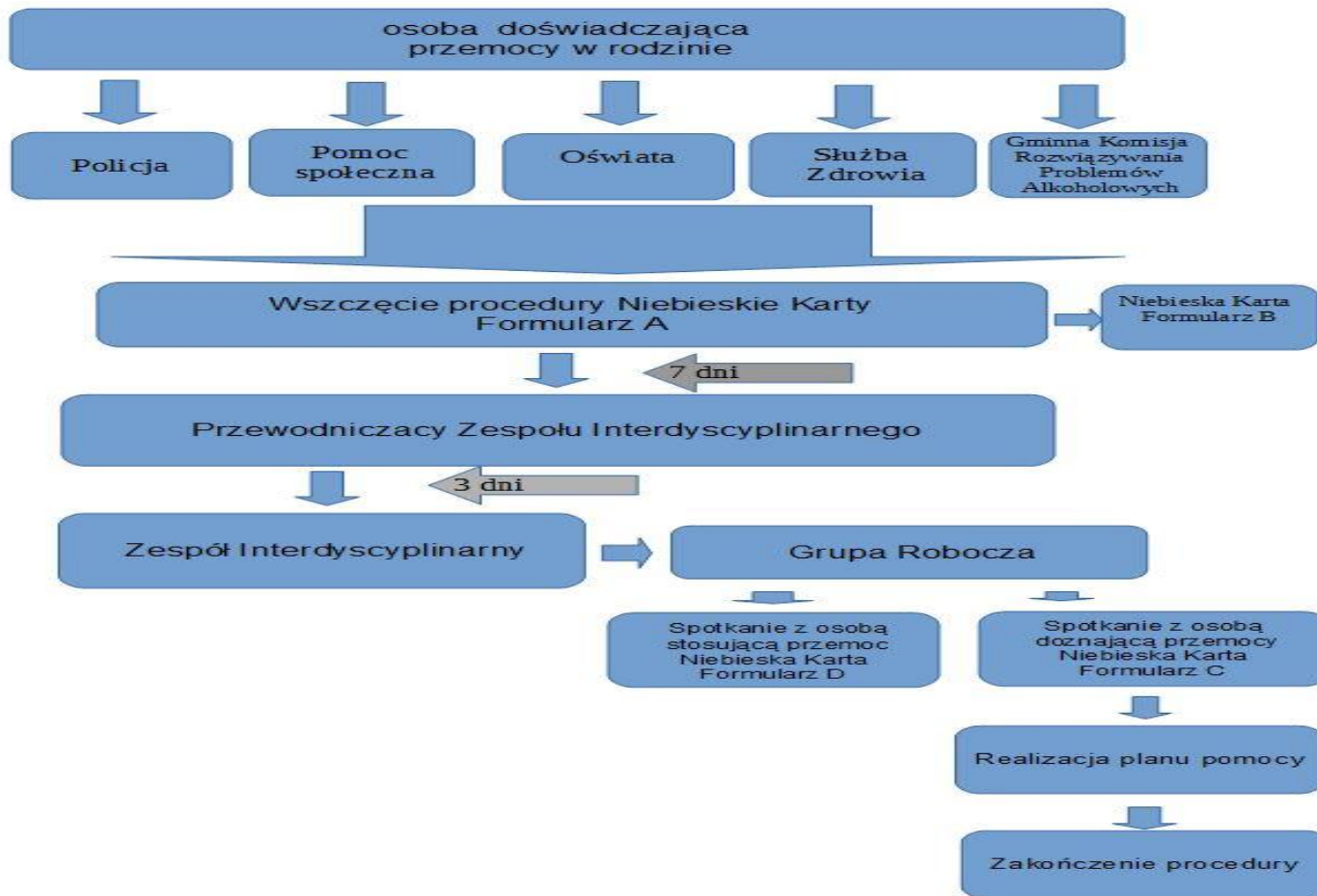
MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Procedura to nie postępowanie – zastosowanie przepisów KPA

Procedura - to ustalony sposób prowadzenia działania lub procesu. Procedury mogą być udokumentowane lub nie. Jest to również sposób postępowania, przepis obejmujący tryb i sposób przeprowadzania oraz załatwiania jakiejś sprawy, badania oceny. Procedurą możemy nazwać również ustalony sposób postępowania w jakiejś dziedzinie obejmujący mniej lub bardziej ściśle określone kolejne kroki.

Michałowski T., Encyklopedia powszechna, Wrocław 2006

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Kodeks Postępowania Administracyjnego

§ 1. Postępowanie administracyjne wszczyna się na żądanie strony lub z urzędu.

§ 2. Organ administracji publicznej może ze względu na szczególnie ważny interes strony wszcząć z urzędu postępowanie także w sprawie, w której przepis prawa wymaga wniosku strony. Organ obowiązany jest uzyskać na to zgodę strony w toku postępowania, a w razie nieuzyskania zgody - postępowanie umorzyć.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Interpelacja nr 20659 do ministra pracy i polityki społecznej w sprawie przepisów regulujących procedurę założenia “Niebieskiej karty”

Procedura “Niebieskie karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Ustawa z dnia 29 lipca 2011 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) nakłada obowiązek prowadzenia procedury “Niebieskie karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Jak wynika z informacji przekazanych mi zarówno przez osoby zainteresowane, jak i jednostki odpowiedzialne za prowadzenie tej procedury, istnieje praktyka, w której osoba podejrzana o stosowanie przemocy w rodzinie nie jest informowana o wszczęciu wobec niej procedury "Niebieskiej karty", o okolicznościach, które zdecydowały o jej założeniu, a także odmawia jej się możliwości wglądu do akt toczącej się sprawy.

Stan rzeczy, w którym "Niebieska karta" zakładana jest poza wiedzą i świadomością osoby zainteresowanej, wynika z interpretacji przez niektóre podmioty (zespoły interdyscyplinarne) przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego (K.p.a.), ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska karta".

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Wykładnia ta sprowadza się do stwierdzenia, że wśród katalogu spraw i organów określonych w art. 1 Kodeksu postępowania administracyjnego nie wymieniono postępowania z zakresu procedury "Niebieskiej karty", a zespół interdyscyplinarny nie należy do żadnego z podmiotów, do których stosuje się zapisy kodeksu. Ponadto zarówno ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jak też rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury "Niebieskiej karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska karta" nie zawiera zapisu, z którego wynika, że w sprawach nieuregulowanych tymi aktami stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Zdaniem zespołów interdyscyplinarnych nie ma zatem podstaw do stosowania przepisów K.p.a.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

**Odpowiedź na interpelację nr 30441 w sprawie przepisów regulujących
zakończenie procedury, weryfikacji prawidłowości przeprowadzenia procedury
oraz odwołania od przeprowadzonej procedury "Niebieska Karta"**

**MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ**

Zgodnie z ustawą z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego, (t.j. Dz. U. 2013, poz. 267 z późn. zm.) w art. 1 wskazano, że kodeks normuje postępowanie:

- przed organami administracji publicznej w należących do właściwości tych organów sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych;
- przed innymi organami państwowymi oraz przed innymi podmiotami, gdy są one powołane z mocy prawa lub na podstawie porozumień do załatwiania spraw określonych w pkt 1;
- w sprawach rozstrzygania sporów o właściwość między organami jednostek samorządu terytorialnego i organami administracji rządowej oraz między organami i podmiotami, o których mowa w pkt 2;
- w sprawach wydawania zaświadczeń.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Mając powyższe na uwadze należy przyjąć, że w trybie ogólnego postępowania administracyjnego załatwiane są sprawy administracyjne, rozumiane w sensie formalnym jako należące do właściwości organów administracji publicznej sprawy indywidualne rozstrzygane w drodze decyzji administracyjnej.

Natomiast, zgodnie z art. 9d. ust. 1. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę "Niebieskie Karty" i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Ustawa nie przewiduje wydawania w tym trybie decyzji administracyjnych w sprawach indywidualnych i w żadnym przepisie nie odwołuje się do odpowiedniego stosowania norm Kodeksu postępowania administracyjnego. Procedura „Niebieskie Karty” sama określa jej sposób wszczynania, uprawnione do tego służby, proces dalszego postępowania, w tym dokumentowania przebiegu, zawiadamiania i wzywania uczestników, obowiązków i uprawnień przewodniczącego zespołu oraz grupy roboczej, aż do proceduralnych sposobów zakończenia postępowania.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Przepisy określające tę procedurę mają zatem charakter pełny i samowystarczalny. Podkreślić przy tym należy, że ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wielokrotnie w swojej treści odwołuje się do odpowiedniego stosowania przepisów innych ustaw, w tym np. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) (art. 6, 6a, 7 ust. 2,), ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.) (art. 6), ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) (art. 2 pkt 1, 12a), ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.) (art. 9 ust. 2), ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.) (art. 11a ust. 2, 12a ust. 3), ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887) (art. 12a ust. 2). W żadnym przepisie, czy to pośrednio, czy też bezpośrednio ustawa i wydane na jej podstawie rozporządzenie wykonawcze, o którym niżej, **nie odwołuje się do stosowania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.**

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Mając powyższe na uwadze należy zatem uznać, że procedura "Niebieskie Karty" jest procedurą samoistną, nie odwołującą się do innych procedur – administracyjnej, karnej czy też cywilnej.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Mazowsze.
serce Polski

Przepisy ustawy (art. 9d ust. 2) wskazują, że procedura "Niebieskie Karty" obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Ponadto, przedstawiciele podmiotów realizujących procedurę "Niebieskie Karty" realizują ją w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Jak już zatem wskazano powyżej, w związku z określeniem procedury „Niebieskie Karty” w innych przepisach prawa aniżeli Kodeks postępowania administracyjnego, **nie ma wobec niej odniesienia do postępowania administracyjnego.**

Wyjątek będzie stanowiła sytuacja, gdy np. osoba doznająca przemocy w rodzinie podczas realizacji indywidualnego planu pomocy zgłosi potrzebę uzyskania np. pomocy finansowej ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej. W przypadku gdy wniosek zostanie rozpatrzony pozytywnie to świadczenia zostaną przyznane na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i zostanie wówczas wydana decyzja administracyjna, wobec której będzie miał zastosowanie tryb administracyjny wynikający z Kodeksu postępowania administracyjnego.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

W razie przeniesienia się rodziny objętej procedurą NK do innej gminy należy zakończyć procedurę na podstawie § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia z 2011 r., a następnie zawiadomić gminę nowego miejsca zamieszkania o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie oraz przesłać dokumentację z procedury w takim zakresie, w jakim pozwoliłoby to na uniknięcie powielania dokonanych już czynności. W gminie nowego miejsca zamieszkania procedury powinna zostać otwarta na nowo przez wypełnienie formularza Niebieska Karta A. **Z uwagi na brak możliwości stosowania przepisów k.p.a. nie jest możliwe przekazanie sprawy wg właściwości.**

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Strony i organy w procedurze „Niebieskie karty”

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Mazowsze.
serce Polski

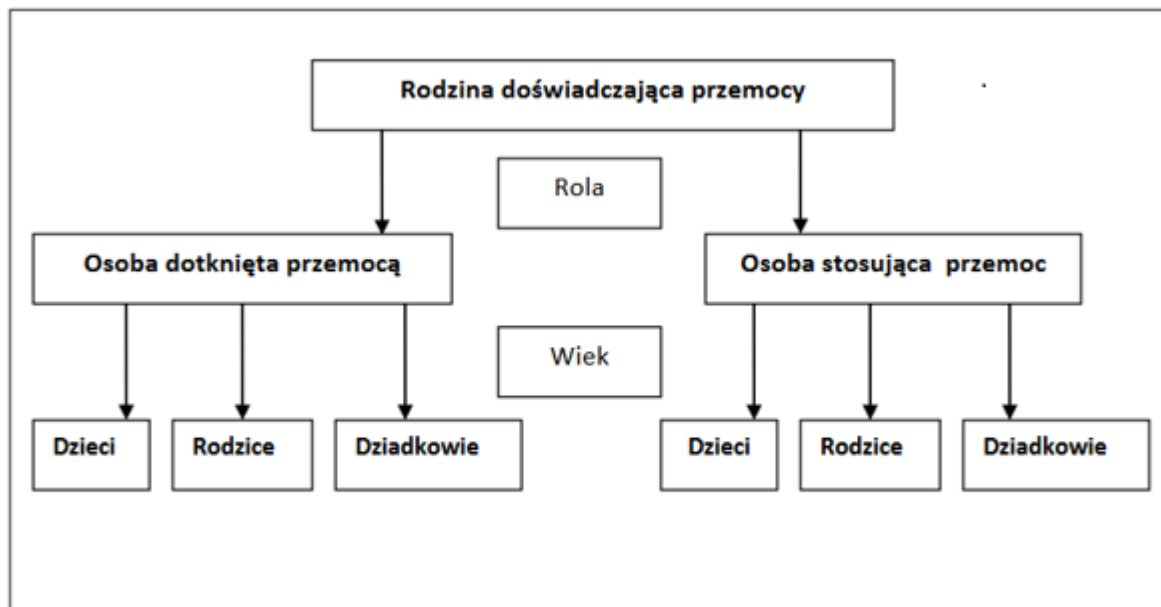
Prawa i obowiązki osób – stron uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty”:

- Osoba dotknięta przemocą ma prawo uczestniczyć w spotkaniach grupy roboczej, na które jest zapraszana. W trakcie spotkania pozna wszystkie osoby uczestniczące w procedurze. Może prosić o spisanie ich imion i nazwisk wraz z informacją, jaką instytucję reprezentują i jak może się z nimi kontaktować.
- Osoba dotknięta przemocą ma prawo uczestniczyć w tworzeniu planu bezpieczeństwa i pomocy dla siebie i dla innych osób w rodzinie (zwłaszcza dzieci). Może zgłaszać swoje uwagi do tego planu i oczekiwać, że w miarę możliwości będą one respektowane.
- Osoba dotknięta przemocą ma prawo być informowana także o ustaleniach podejmowanych na spotkaniach grupy roboczej, w których nie uczestniczyła.
- Osoba dotknięta przemocą ma prawo prosić o wyłączenie ze składu grupy roboczej danej osoby ze względu na dostrzegany konflikt interesów (np. ktoś blisko się przyjaźni lub jest spowinowacony z osobą stosującą przemoc). W każdym przypadku musi to być racjonalne i uzasadnione.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Na wniosek/prośbę którejś ze stron uczestniczących w procedurze, możemy do grupy roboczej włączyć jakiegoś wskazanego specjalistę, oczywiście także za jego zgodą. Spotkanie w grupy roboczej z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy następuje w drugiej kolejności.

- Obydwie strony – nie mają prawa wglądu do dokumentacji prowadzonej procedury.
- Na spotkanie w grupie roboczej strony powinny być zaproszone osobno.

par.17.1. Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.

2. Spotkania z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, oraz osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, nie mogą być organizowane w tym samym miejscu i czasie.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Art. 5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) standard podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) kwalifikacje osób zatrudnionych w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 3) szczegółowe kierunki prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

4) kwalifikacje osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne – uwzględniając konieczność dostosowania zakresu pomocy do sytuacji oraz potrzeb osób dotkniętych przemocą w rodzinie, a także efektywność usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i skuteczność oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach w określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. Poz. 2277, z 2020 r. poz. 41 i 694), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz. 1249).

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Art.6.2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

3. Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

4. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

5. Środki na realizację i obsługę zadań, o których mowa w ust. 4, zapewnia budżet państwa.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

6. Do zadań własnych samorządu województwa należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) opracowywanie ramowych programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz ramowych programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 4) organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Art. 8a. Do zadań Prokuratora Generalnego należy opracowywanie i wydawanie co najmniej raz na dwa lata wytycznych dotyczących zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Art.9.1. Organy administracji rządowej i samorządowej współdziałają z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

2. Organy administracji rządowej lub samorządowej mogą zlecać realizację zadań określonych w ustawie w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (DzU z 2020 r. Poz. 1057 oraz z 2021 r. poz.1038).

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

**Art.9a.1. Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.**

2. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta.

3. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;

2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;

3) Policji;

4) oświaty;

5) ochrony zdrowia;

6) organizacji pozarządowych.

Zadania pracownika socjalnego w pracy z rodziną, w której prowadzona jest procedura Niebieskie Karty

Podjęmowanie przez policjantów interwencji w związku z przemocą w rodzinie, w świetle nowelizacji ustawy o *Policji*, wynikającej z ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – *Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. poz. 956).

Nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia

zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie, stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą, do opuszczenia i udania się poza obręb wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Zakaz zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia

zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do zachowania określonej odległości od wspólnie zajmowanego mieszkania lub nieprzebywania na określonym obszarze.

Bezpośrednie otoczenie wspólnie zajmowanego mieszkania

oceniana i określana przez **policjanta** (w jednostkach miary lub za pomocą charakterystycznych, stałych obiektów lub punktów zagospodarowania przestrzennego):

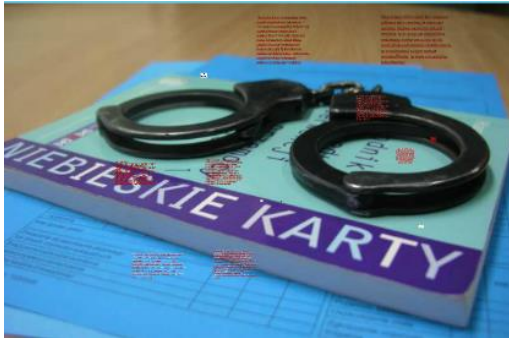
- odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą ma zachować osoba stosująca przemoc w rodzinie lub
- obszar, w ramach którego obecność osoby stosującej przemoc w rodzinie stanowi zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą.

Wspólnie zajmowane mieszkanie

mieszkanie wspólnie zajmowane przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie i osobę stosującą tą przemoc, będące jednocześnie lokalem służącym do zaspokajania bieżących potrzeb mieszkaniowych.

Pełnomocnik w procedurze

„Niebieskie karty”

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Mazowsze.
serce Polski

W sprawie udziału pełnomocnika w posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wystąpiło z prośbą o interpretację do Ministerstwa Sprawiedliwości.

W ocenie Ministerstwa Sprawiedliwości brak jest jednoznacznych uregulowań prawnych stanowiących podstawę dopuszczenia pełnomocnika osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do reprezentowania tej osoby w postępowaniu prowadzonym na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. Nr 209, poz. 1245).

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Analiza zarówno treści ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (DzU z 2015 r. poz. 1390), jak i wyżej wymienionego rozporządzenia, prowadzi do wniosku, że przepisy tychże aktów prawnych nie zawierają regulacji, co do ewentualnej możliwości reprezentowania wyżej wymienionej osoby przez pełnomocnika. Przepisy regulujące procedurę „Niebieskie Karty” mają charakter samoistnej regulacji, a procedura ta przeprowadzana jest niezależnie od innych postępowań, w szczególności postępowania karnego, rodzinnego czy cywilnego.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nie zawiera przepisów pozwalających na odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu postępowania karnego (art. 82, art. 83 i art. 87), Kodeksu postępowania cywilnego (art. 86 i art. 87), czy Kodeksu postępowania administracyjnego (art. 32 i art. 33), w zakresie reprezentacji stron postępowania. Ustawa ta zawiera określone przypadki, w których następuje odwołanie do innych ustaw, jednakże w omawianym zakresie takiego odesłania nie przewiduje. Zaznaczenia również wymaga, że przepis § 5 ust. 1 i 2 oraz § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” przewiduje pewne formy reprezentacji w sytuacji, gdy osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą jest dziecko.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Podkreślić również należy, że w przypadku innych postępowań, do których przepisy Kodeksu postępowania karnego, Kodeksu postępowania cywilnego ani Kodeksu postępowania administracyjnego nie mają zastosowania, a więc postępowań, które również mają charakter samoistny, ustawodawca chcąc zagwarantować możliwość udziału w takim postępowaniu pełnomocnika, taką sytuację w przepisach wprost przewidział (vide art. 11b ustawy z dnia 21 stycznia 1999 roku o sejmowej komisji śledczej – Dz.U. Nr 151, poz. 1218 z późn. zm.)

Jak już wyżej wskazano, ani ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ani rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” nie przewiduje w postępowaniu prowadzonym według przedmiotowej procedury reprezentacji osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie przez pełnomocnika.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Zespoły interdyscyplinarne ani grupy robocze nie są też urzędami, przed którymi adwokaci i radcowie prawni byliby uprawnieni do reprezentowania stron, na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o advokaturze (tekst jednolity DzU z 2009 r. Nr 146 poz. 1188 z późn. zm.) oraz odpowiednio – art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (tekst jednolity DzU z 2010 r., Nr 10, poz. 65 z późn. zm.).

Uprawnienie takie można by ewentualnie wywieść z art. 31 Konstytucji statuującego zasadę ochronę wolności jednostki, podkreślenia jednakże wymaga, że problem reprezentacji ma bardziej złożony charakter i nie sprowadza się wyłącznie do reprezentacji przez profesjonalnego pełnomocnika, a dotyczy również kwestii ewentualnego dopuszczenia do reprezentacji osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, przez inne osoby, nie będące profesjonalnymi pełnomocnikami.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Dopuszczenie do reprezentacji osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, przez inną osobę niż fachowy pełnomocnik, mogłoby stanowić zagrożenie dla zachowania w poufności wszelkich informacji i danych dotyczących mocodawcy, a także osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, co mogłoby godzić w konstytucyjną zasadę respektowania wolności osobistej i ochrony życia prywatnego (art. 41 i art. 47 Konstytucji).

Informator dla profesjonalistów. Wybrane interpretacje przepisów praw z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Departament Pomocy i Integracji Społeczne 2015

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Zmiana miejsca zamieszkania uczestników procedury

„Niebieskie karty”

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

W sytuacji wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” zgodnie z brzmieniem przepisów zawartych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U Nr 209, poz. 1245) w chwili zmiany miejsca zamieszkania lub pobytu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie lub osoby stosującej prze moc w rodzinie, należy zastosować analogicznie przepis art. 101 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2015 r. poz.163 z późn. zm.), który wskazuje, iż właściwość miejscową gminy ustala się według miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

W związku z powyższym, jeżeli została wszczęta procedura „Niebieskie Karty” i wypełniona „Niebieska Karta – A”, a następnie została ona przekazana do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego przy jednoczesnej zmianie przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie miejsca zamieszkania, to przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego powinien wystosować pismo wraz z załączoną kopią wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego funkcjonującego na terenie gminy, do której przeprowadziła się osoba dotknięta przemocą w rodzinie.

Wydaje się być zasadnym, aby osoba doznająca przemocy w rodzinie pomimo zmiany miejsca zamieszkania miała możliwość skorzystania z pomocy i wsparcia profesjonalistów pracujących w zespole interdyscyplinarnym lub grupie roboczej, którzy odpowiedzialni są za opracowanie i realizowanie wspólnie z osobą doznającą przemocy w rodzinie indywidualnego planu pomocy.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Pomimo ustania przesłanek doświadczania przemocy w rodzinie osoba ta w dalszym ciągu potrzebuje pomocy i wsparcia, a postanowienia indywidualnego planu pomocy powinny być konstruowane na podstawie przeprowadzonej diagnozy, która zawarta jest w formularzu „Niebieska Karta – A”. Nie ma więc konieczności, aby osoba doznająca przemocy w rodzinie po raz kolejny – członkom nowego zespołu interdyscyplinarnego przekazywała informacje o swojej sytuacji życiowej.

Dlatego też, zespół interdyscyplinarny właściwy dla dotychczasowego miejsca zamieszkania powinien przekazać wszystkie niezbędne dokumenty, które pozwolą skutecznie pomóc osobie dotkniętej przemocą w rodzinie.

Taka sama procedura przekazywania informacji pomiędzy gminami powinna zostać zastosowana w sytuacji zmiany miejsca zamieszkania osoby stosującej przemoc w rodzinie, wobec której zespół interdyscyplinarny lub grupa robocza podejmuje działania w ramach realizacji zadań wynikających z formularza „Niebieska Karta – D”.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

W związku z powyższym, może zdarzyć się sytuacja, że osobą dotkniętą przemocą w rodzinie oraz osobą stosującą przemoc w rodzinie będą zajmowały się dwa odrębne zespoły interdyscyplinarne/grupy robocze.

Należy wskazać, że wszystkie działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zarówno skierowane na ofiary przemocy jak i na osoby stosujące przemoc w rodzinie powinny być realizowane w oparciu o zasadę współpracy.

Informator dla profesjonalistów. Wybrane interpretacje przepisów praw z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Departament Pomocy i Integracji Społecznej 2015

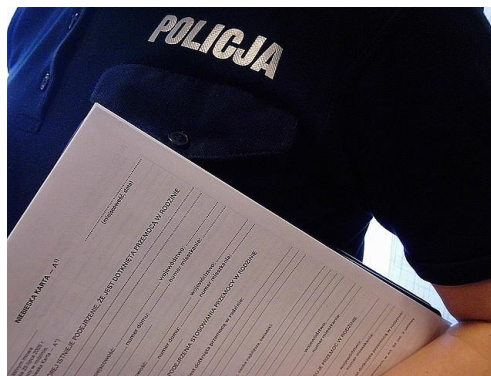

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Zespół interdyscyplinarny, grupy robocze

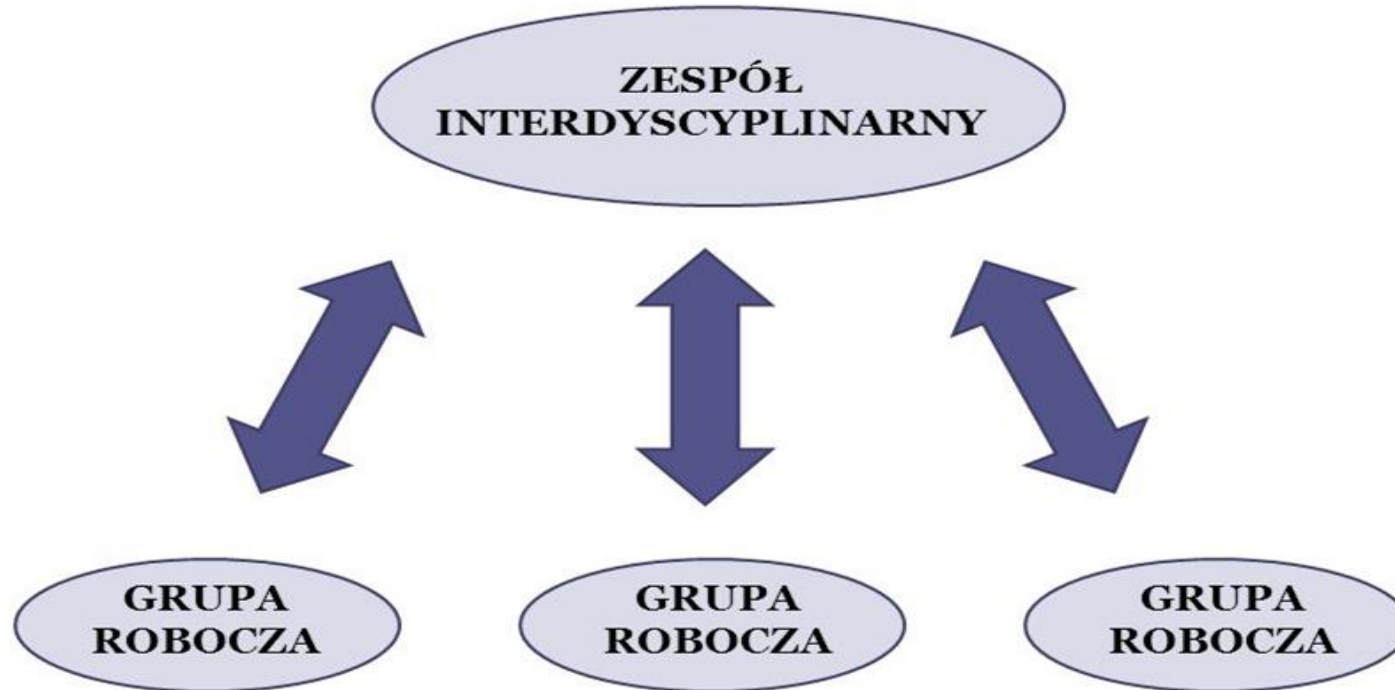
- kompetencje, uprawnienia

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Grupy robocze działają w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach

TRYB PRACY GRUP ROBOCZYCH

1. Rozpoznanie problemu przez pracownika danej instytucji lub osobę fizyczną,
2. Zgłoszenie problemu koordynatorowi
3. Koordynator powołuje skład zespołu roboczego
4. Posiedzenie zespołu – diagnoza, opracowanie planu pomocy – studium przypadku
5. Monitoring działań ustalonych przez zespół
6. Wsparcie zewnętrzne
7. Posiedzenie zespołu z udziałem ofiary lub sprawcy
8. Podjęcie działań wspólnie ze stronami:

W razie potrzeby organizacja kolejnego spotkania - ocena i weryfikacja podjętych działań

W razie potrzeby korzystanie ze wsparcia merytorycznego Zespołu Interdyscyplinarnego

Podjęcie decyzji o zakończeniu prac zespołu -
SPRAWOZDANIE

Kompetencje są pojęciem, które można zdefiniować. Na kompetencje składają się trzy wymiary:

1. wiedza deklaratywna (wiem: co),
2. umiejętności (wiem: jak i potrafię; inaczej wiedza proceduralna),
3. postawa (wiem: co, jak, potrafię i chcę wykorzystać swoją wiedzę w praktyce).

Takie podejście pozwala na lepsze zrozumienie, jakie cechy profesjonalisty składają się na sukces w danej dziedzinie. Fundamentem jest wiedza, oparta na wiedzy naukowej. Pozwala na analizę rzeczywistości oraz podejmowanych działań nie przez pryzmat wiedzy potocznej, emocjonalnej.

Wiedza pozwala na świadomość celu, istoty i przedmiotu pracy socjalnej. Jest wyznacznikiem roli zawodowej, a więc warunkiem uznania konkretnej aktywności w pracy socjalnej jako profesjonalnej.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Na niej oparte są umiejętności, czyli łączenie wiedzy z realnie podejmowanymi działaniami: nie tylko wiem jakie są etapy metodycznego postępowania, ale również potrafię w ich ramach wykonywać odpowiednie czynności (np. wspólnie z rodziną uzgadniać cele, do których rodzina chce dążyć).

Wiedza i umiejętności są niezbędne dla profesjonalizmu – ale nie są wystarczające, elementem łączącym je jest postawa wobec osób, którym mam pomóc oraz postawa wobec roli zawodowej, którą mam wypełniać. Postawa w ramach kompetencji w pracy socjalnej, czyli realne wykorzystanie wiedzy i umiejętności dla osiągnięcia celów pracy socjalnej, wymaga:

1. nieustanego praktycznego stosowania wartości i zasad;
2. gotowości do korzystania z wiedzy i umiejętności w jak najszerszym, adekwatnym do danego przypadku wymiarze;

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

3. świadomości obszarów własnej niedoskonałości i ciągłego weryfikowania czy zastosowane zostały najlepsze możliwe rozwiązania i czy nie jest potrzebne poszerzenie własnej wiedzy i umiejętności, aby zastosować te najbardziej odpowiednie do konkretnej sytuacji osoby lub rodziny.

Takie ujęcie kompetencji powoduje, że część obszarów merytorycznych, np. wartości i zasady, pojawia się zarówno za poziomie wiedzy jak i umiejętności, niektóre elementy również na poziomie postaw.

Różni je jednak kontekst, w którym się pojawiają. Czym innym jest np. wiedza o wartościach, a czym innym postawa ich praktycznego stosowania.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Wiedza w obszarze:

- psychologicznych, prawnych, społecznych, medycznych i ekonomicznych aspektów zjawiska przemocy w rodzinie,
- interwencji kryzysowej,
- procesu komunikowania się,
- mechanizmów motywacji,
- zasobów lokalnych w otoczeniu klienta,
- z zakresu regulacji obowiązujących aktów prawnych.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Umiejętności:

Zasada akceptacji osoby - respektowanie osoby stosującej przemoc i doświadczającej przemocy ze wszystkimi problemami i trudnościami; szacunek dla osoby – „nie” dla patologicznych zachowań.

Zasada komunikacji - nawiązanie interakcji opartej na jasności i precyzji używanych pojęć, terminów, a także rozumienie swoich intencji i wypowiedzi.

Zasada indywidualizacji - przyjęcie stanowiska „znowu to samo”; taki sam jest schemat, fazy, natomiast człowiek i ból są inni.

Zasada uczestnictwa - pomagający musi od samego początku aktywnie i świadomie uczestniczyć w tym procesie, aby osoby były w stanie przełamać niechęć do aktywności i odzyskać równowagę psychiczną, zaangażować wszystkie swoje siły w proces działań korygujących i naprawczych.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Zasada poszanowania i poszanowania prywatności - każda osoba zaangażowana w procedurę Niebieskie Karty musi mieć przekonanie, że wszystkie informacje, jakich udziela w trakcie wywiadów zostaną wykorzystane wyłącznie na użytek rozwiązania problemów, nie będą obiektem „debaty publicznej”, czyli nie mogą być przedmiotem dyskusji poza kręgiem zawodowym osób zaangażowanych w proces pomocy (reguły prawne, w tym ustawa o ochronie danych osobowych).

Zasada samoświadomości - każdy członek ZI/GR i członek rodziny doznającej przemocy ma własny system motywacji i oceny zjawisk. Należy oddzielić stosunki z tymi „podopiecznymi”, czyli motywację zawodową i konieczność służenia pomocą potrzebującym, od osobistych preferencji czy uprzedzeń. Każdy z członków Zespołu/Grupy spotyka się w swej codziennej praktyce zawodowej z dużą liczbą problemów i osób wywodzących się z różnych środowisk, o różnych systemach wartości. Trudno uniknąć osobistych impulsów, będących efektem własnych doświadczeń i przeżyć życiowych, a jednocześnie nie warto odnosić się do nich, gdyż są osobistą perspektywą.

Piechocki Z. Zespoły interdyscyplinarne i grupy robocze, Toruń 2012

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Uprawnienia zespołu interdyscyplinarnego:

- przetwarzanie danych osobowych,
- diagnozowanie problemu przemocy domowej, podejmowanie działań w środowisku,
- zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie,
- informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku,
- lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

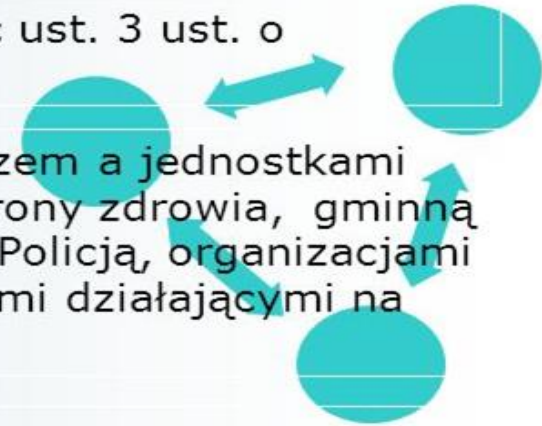

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Dokumentacja Zespołu Interdyscyplinarnego:

1. Zarządzenie burmistrza o powołaniu ZI
2. Uchwała Rady Gminy o trybie i sposobie powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz o szczegółowych warunkach jego funkcjonowania
3. Powołania poszczególnych członków ZI/GR
4. Oświadczenia o zachowaniu poufności – art. 9 c ust. 3 ust. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
5. Porozumienia zawarte między wójtem/burmistrzem a jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych, Policją, organizacjami pozarządowymi, prokuraturą czy innymi podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie
6. Powołania poszczególnych GR
7. Protokoły z posiedzeń ZI i GR

Uprawnienia grupy roboczej:

- przetwarzanie danych osobowych,
- opracowanie i realizacja planu,
- pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie,
- sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy, oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy, oraz efektów tych działań.

Powyższe zadania nie stanowią katalogu zamkniętego, gdyż grupa robocza może podejmować starania nieprzewidziane w ustawie, a które według niej są istotne dla opracowania i realizacji indywidualnego planu pomocy.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Dokumentacja procedury

„Niebieskie karty”

Zgodnie z zapisami rozporządzenia par. 10 ust.1 wszystkie działania prowadzone w ramach procedury „Niebieskie Karty” muszą być dokumentowane, jednak ustawodawca nie precyzuje w jaki sposób. Pozostawił w ten sposób dowolność członkom zespołu/grupy co do formy dokumentu (notatka, protokół).

Jedynie w regulacjach dotyczących procedury „Niebieskie Karty” – par.18 ust. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” określono jaką formę i treść powinien mieć dokument stwierdzający zakończenie wyżej wymienionej procedury. Jest to protokół odpisany przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego zawierający:

- dane dotyczące osób wobec, których była realizowana procedura,
- datę rozpoczęcia i zakończenia procedury,
- opis podjętych w ramach procedury działań.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Niezbędnym jest natomiast, aby w regulaminie pracy zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej znajdował się zapis o obowiązku dokumentowania posiedzeń, podjętych działań przez członków zespołu lub grupy roboczej i ich efekty, jak również uzasadnienie zakończenia procedury.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Zdaniem Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej szczegółowe zasady dotyczące sposobu prac zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej w indywidualnych przypadkach powinny zostać określone w aktach prawa miejscowego (np. w uchwale Rady Gminy, regulaminie prac zespołu interdyscyplinarnego).

W związku z powyższym zespół interdyscyplinarny powinien opracować „ścieżkę” przekazywania niezbędnych dokumentów do prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Jeżeli zdaniem zespołu interdyscyplinarnego zasadne jest dołączanie kopii notatek służbowych przedstawicieli Policji celem załączania ich do akt prowadzonych w indywidualnych sprawach w ramach procedury „Niebieskie Karty” to należy taki sposób postępowania uwzględnić np. w regulaminie prac zespołu interdyscyplinarnego.

Jeżeli natomiast zespół interdyscyplinarny przyjął inny sposób pracy np. odnotowując wszystkie interwencje Policji w formularzu „Niebieska Karta – C” to również sposób ten należy uznać za właściwy ale powinien on być doprecyzowany w regulaminie.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

W sprawie przekazywania dokumentacji np. przedstawicielom Policji, prokuratury należy rozróżnić przekazywanie dokumentacji „Niebieskie Karty” osobom trzecim, gdzie przesłanki legalności przetwarzania danych osobowych powinny być rygorystycznie przestrzegane od przekazywania tej dokumentacji organom ścigania, np. Policji czy prokuraturze.

W tym przypadku, wystarczające jest złożenie wniosku przez przedstawiciela Policji, prokuratury ze wskazaniem podstawy prawnej i informacją, w jakim celu dokumentacja zawierająca przecież dane szczególnie wrażliwe, ma zostać udostępniona.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Należy pamiętać, że członkowie zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej mają możliwość przetwarzania danych osobowych m.in. w celu inicjowania działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Jeżeli więc przedstawiciel Policji żąda kserokopii akt sprawy prowadząc postępowanie przeciwko sprawcy przemocy w rodzinie, odmowa udostępnienia danych może naruszać przepis art. 9c ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz. 1249).

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

W sprawie przekazania do sądu kopii dokumentacji zgromadzonej w trakcie realizacji procedury „Niebieskie Karty” dla potrzeb toczącego się postępowania rozwodowego, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej po konsultacji z Ministerstwem Sprawiedliwości wyjaśnia:

Kodeks postępowania cywilnego art. 248. § 1. wskazuje wprost, że każdy obowiązany jest przedstawić na zarządzenie sądu w oznaczonym terminie i miejscu dokument znajdujący się w jego posiadaniu i stanowiący dowód faktu istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że dokument zawiera informacje niejawne. Zatem, jeżeli sąd wystąpił z wnioskiem o udostępnienie dokumentacji dotyczącej realizacji procedury „Niebieskie Karty” to przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego jest zobowiązany do przekazania wskazanej dokumentacji.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Nie ma przeciwwskazań prawnych aby na wniosek osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie została wydana kopia formularza „Niebieskiej Karty” w celu np. przedstawienia jako dowodu w sprawie w Sądzie. Projektodawca w przepisach prawnych rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (DzU Nr 209, poz. 1245) nie wykluczył takiej możliwości.

Zatem, nie wskazując wprost takiej zasady w stosunku do osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, nie ma przeszkód aby na jej wniosek wydać kopię ww. formularza.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Jeśli chodzi o kwestię dotyczącą udostępnienia formularzy „Niebieskie Karty” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie należy wskazać, iż z uwagi na bezpieczeństwo osoby co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie nie należy osobie podejrzanej o stosowanie przemocy w rodzinie udostępniać zebranej w trakcie realizacji procedury „Niebieskie Karty” dokumentacji. Osobie podejrzanej o stosowanie przemocy w rodzinie udostępnia się akta sprawy za zgodą prowadzącego postępowanie przygotowawcze.

Informator dla profesjonalistów. Wybrane interpretacje przepisów praw z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Departament Pomocy i Integracji Społecznej 2015

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Art. 9c. [Przetwarzanie danych osobowych; obowiązek zachowania poufności informacji]

1. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych w zakresie niezbędnym do realizacji zadań, o których mowa w art. 9b, przetwarzają dane:

- 1) osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 2) innych osób pozostających we wspólnym gospodarstwie z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, lub z osobą stosującą przemoc w rodzinie,
- 3) osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, oraz osób stosujących przemoc w rodzinie.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

2. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych zobowiązani są do zachowania poufności wszelkich informacji i danych, które uzyskali przy realizacji zadań, o których mowa w art. 9b ust. 2 i 3. Obowiązek ten rozciąga się także na okres po ustaniu członkostwa w zespole interdyscyplinarnym oraz w grupach roboczych.

3. Przed przystąpieniem do wykonywania czynności, o których mowa w art. 9b ust. 2 i 3, członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych składają organowi, o którym mowa w art. 9a ust. 2, oświadczenie o następującej treści: "Oświadczam, że zachowam poufność informacji i danych, które uzyskałem przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz, że znane mi są przepisy o odpowiedzialności karnej za udostępnienie danych osobowych lub umożliwienie do nich dostępu osobom nieuprawnionym."

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

4. Poza przypadkami wskazanymi w ustawie do dokumentacji wytworzonej przy realizacji zadań, o których mowa w art. 9b, dostęp mają wyłącznie członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych oraz osoby wskazane w ust. 1 pkt 1 i 3.

5. Osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 3, mają dostęp do dokumentacji, z wyłączeniem dostępu do dokumentacji zawierającej dane osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie, których udostępnienie mogłoby spowodować zagrożenie życia, zdrowia lub bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą w rodzinie lub osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie, w szczególności z wyłączeniem dostępu do:

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

- 1) formularzy "Niebieska Karta" zawierających dane osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 2) protokołów z posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, chyba że dotyczą wyłącznie działań podejmowanych wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, oraz osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 3) notatek i dokumentów wytworzonych przy realizacji zadań, o których mowa w art. 9b, chyba że dokumenty te dotyczą wyłącznie działań podejmowanych wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, oraz osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 4) innych dokumentów zgromadzonych przy realizacji zadań, o których mowa w art. 9b, których udostępnienie mogłoby spowodować zagrożenie życia, zdrowia lub bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą w rodzinie lub osób zgłaszających podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

6. Administratorem danych przetwarzanych na podstawie przepisów niniejszego artykułu jest ośrodek pomocy społecznej zapewniający obsługę organizacyjno- techniczną zespołu interdyscyplinarnego.

7. Zabezpieczenia stosowane przez administratora danych w celu ochrony danych osobowych polegają co najmniej na:

- 1) dopuszczeniu do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób posiadających pisemne upoważnienie wydane przez administratora danych;
- 2) pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych do zachowania ich w tajemnicy.

ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021 poz. 1249)

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

- Niebieska Karta A, B, C i D,
- protokół powołania grupy roboczej,
- oświadczenie o zachowaniu poufności,
- protokół ze spotkania grupy roboczej,
- karta monitoringu działań,
- wniosek o udostępnienie informacji,
- wezwanie osoby,
- notatka urzędowa,
- protokół przyjęcia zażalenia na odebranie dziecka,
- pouczenie o prawie do złożenia zażalenia na odebranie dziecka,
- protokół zakończenia procedury.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Mazowsze.
serce Polski

Zamknięcie procedury

„Niebieskie karty”

- kiedy i w jakiej formie?

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Mazowsze.
serce Polski

Odnosząc się do kwestii zakończenia procedury „Niebieskie Karty” Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wyjaśnia, że zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 1–2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. Nr 209, poz. 1245) wskazuje wprost, że zakończenie procedury następuje w przypadku:

1) ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo

2) rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Decyzję o zamknięciu procedury „Niebieskie Karty” podejmuje przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego po zasięgnięciu opinii zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej.

Jeżeli członkowie zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej jako eksperci z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie uznają zasadność zamknięcia procedury „Niebieskie Karty” to należy to zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa udokumentować w formie protokołu.

Niemniej jednak należy pamiętać, że procedura „Niebieskie Karty” nie ma określonego czasu jej realizacji. Należy podejmować takie działania w stosunku do osoby/rodziny aby przyczyniły się one do zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie. Jeżeli przesłanki wymienione w rozporządzeniu w opinii zespołu/grupy nie zostały spełnione nie ma w takim przypadku możliwości zakończenia procedury „Niebieskie Karty” chociażby ona była prowadzona przez okres np. 2 czy 5 lat.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Przedstawiciele wchodzący w skład zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej są zobowiązani do podejmowania efektywnych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które doprowadzą do zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie, a tym samym indywidualny plan pomocy zostanie zrealizowany. Oznacza to, że grupa robocza/zespół interdyscyplinarny powinna pracować z rodziną do czasu uzyskania uzasadnionego przypuszczenia, że w rodzinie zatrzymano przemoc.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

W sytuacji „braku zasadności podejmowania działań” – par. 18 ust. 2 Wydaje się oczywiste, że decyzję o zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” podejmuje grupa robocza lub zespół interdyscyplinarny – par. 16 ust. 1 pkt 5. nawet jeśli nie ma przemocy i należy zamknąć procedurę. To i tak decyzja o tym musi być podjęta przez grupę roboczą (lub zespół interdyscyplinarny), która powinna przynajmniej raz spotkać się, aby rozpoznać sytuację rodziny. Zamknięcie kończy prace grupy ale nie oznacza zakończenia kontaktu służb z daną rodziną w ramach ich kompetencji zawodowych. Decyzja o zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” musi być udokumentowana w formie protokołu i podpisana przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

W sytuacji stwierdzenia konfliktu rodzinnego, zgonu osoby stosującej przemoc w rodzinie można dokonać zamknięcia procedury „Niebieskie Karty” w związku rozstrzygnięciem o braku zasadności podejmowania działań.

To w przypadku odbywania kary pozbawienia wolności, wyjazdu za granicę osoby stosującej przemoc w rodzinie nie wskazują już jednoznacznie, że procedura powinna zostać zakończona ponieważ można nadal ją kontynuować uwzględniając dobro osoby dotkniętej przemocą w rodzinie poprzez świadczenie jej dalszej pomocy do czasu pełnego zrealizowania indywidualnego planu pomocy.

Ostateczną decyzję w sprawie podejmuje przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego po zasięgnięciu opinii członków zespołu/grupy.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

§18 ust. 3 rozporządzenia z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (DzU Nr 209, poz. 1245) wprost wskazuje, że w sytuacji zakończenia procedury powiadamia się jedynie podmioty uczestniczące w procedurze.

W związku z powyższym nie ma podstaw prawnych do informowania osób co których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie lub osób co których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie o zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”. Powiadomienie do podmiotów powinno zostać przekazane w formie pisemnej.

Informator dla profesjonalistów. Wybrane interpretacje przepisów praw z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Departament Pomocy i Integracji Społecznej 2015

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Monitoring w procedurze „Niebieskie karty”

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Zgodnie z art. 9b. ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) do zadań grup roboczych należy, w szczególności monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.

W związku z powyższym, należy uznać, iż rodziny w których została zakończona procedura „Niebieskie Karty” są rodzinami zagrożonymi wystąpieniem przemocy w rodzinie i przede wszystkim wobec tych rodzin należy prowadzić monitoring.

Ponadto jeżeli w regulaminie pracy zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej został określony czas prowadzenia monitoringu po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” powinien on być realizowany ze względu na bezpieczeństwo osób i rodzin, w których dochodziło do aktów przemocy w rodzinie.

Informator dla profesjonalistów. Wybrane interpretacje przepisów praw z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Departament Pomocy i Integracji Społecznej 2015

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

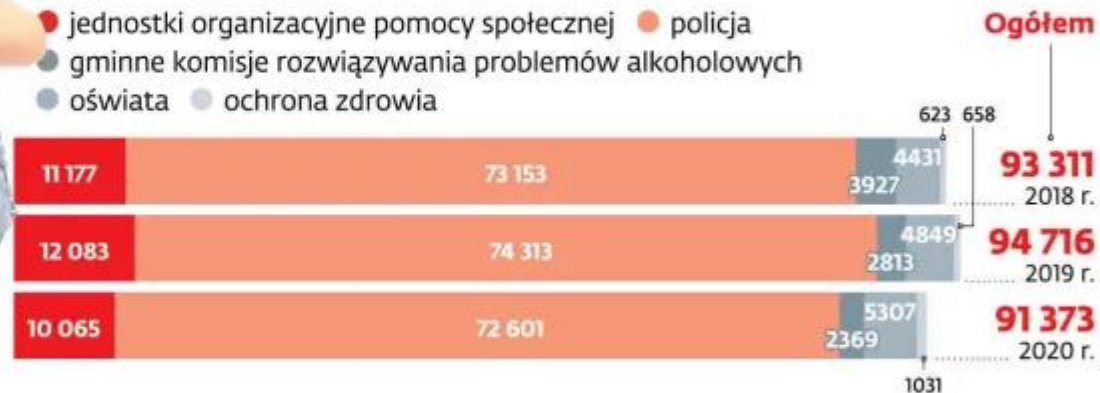
Fot. Phloxii, Shutterstock
Źródło: MRiPS, Policja

Przemoc w rodzinie

LR ©

✦ Liczba formularzy Niebieska Karta – A wypełnianych w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie

- jednostki organizacyjne pomocy społecznej ● policja
- gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych
- oświata ● ochrona zdrowia

✦ Odnotowane przez policję przypadki przemocy w rodzinie

✦ Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Liczba założonych Niebieskich Kart w Polsce

